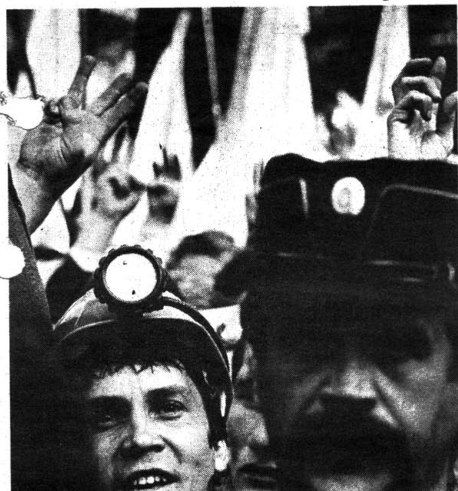
Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ №180 ◆ Вівторок, 17 вересня 1991 року ◆ Ціна 5 коп.

А МИ ТУЮ КОЗАЦЬКУЮ СЛАВУ ЗБЕРЕЖЕМО

15 вересня в Києві відбулося всеукраїнське народне віче.

...Так, як минулої неділі, на площі перед святою Софією, у новітній історії збиралися вже двічі. 22 січня 1918 року, коли урочисто проголосили відроджену державу — Українську Народну Республіку, і в той же день рівно через рік, коли УНР об'єдналася із Західно-Українською Народною Республікою (ЗУНР) і єдиний український народ стояв на порозі великого майбутнього.

Та не судилося. Про те, що було потім, краще не згадувати, щоб не ятрити рани. На віче один з промовців закликав: «На честь усіх загиблих за волю України схиліть знамена. Струнко!» і далі: «Вільно. Спочинь, український народе...».

Спочиньмо і за роботу. Бо перед нами — велике завдання: побудова Української держави. «Акт незалежності — то тільки креслення держави, — сказав М. Горинь. — Зводити її міцні стіни потрібно всім разом. І перш за все збудувати державу в своїй душі...».

Важко першим, але не легше й тим, хто втретє, вчетверте береться за справу. Тому, як ніколи, й потрібна єдність усіх зусиль, гасла про яку найголосніше лунали над Богдановою площею. Тому й не пройшла провокація: гасло над будинком «Київ — проти Москви!». А С. Хмара відповів провокаторам: «Демократичний Київ — не проти ні демократичної Москви, ні Вашингтона, ні Берліна. Ми — за себе, за свою державу. І зможемо збудувати її і захистити не колючим дротом, а цивілізованою політикою».

Спочиньмо, український народе, переведемо подих на крутозламі, зберемося з мужністю і предковічною мудрістю. І — за роботу. На нас з надією дивляться віки. Предки наші і нащадки.

...А як багряніє сьогодні червона калина.

Володимир СКАЧКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У МІНІСТЕРСТВІ культури України відбулося підписання Протоколу про культурне співробітництво між Україною і Баварією до кінця 1991 року та на 1992—1993 роки. У рамках розширення співробітництва на мистецькій ниві цими днями відбулося урочисте відкриття гастролей балетної трупи баварського Гертнерплацтеатру в Києві.

ДО КІНЦЯ місяця ми зможемо підписати з Росією економічний договір щодо відновлення зв'язків, — заявив Прем'єр-міністр України В. Фокін. Це переконання у нього з'явилося після конструктивної розмови з І. Силаєвим у Москві 12 вересня.

НИНІШНЯ 46-та сесія Генеральної асамблеї ООН має бути максимально використана в наших національних інтересах, — так вважає глава делегації, міністр закордонних справ України А. Зленко. — Ми маємо донести до світового співтовариства зміст найважливіших процесів, які відбуваються нині на Україні, знову привернути увагу учасників сесії до чорнобильської проблеми.

ВЧОРА під головуванням Президента СРСР М. Горбачова почалося засідання Держради країни. На порядку денному такі питання: про становище з продовольчим постачанням і його стабілізацію в 1991—1992 роках, про проект Договору про економічний союз, про стан фундаментальних досліджень у країні і заходи їх підтримки в перехідний період, про проект Положення про правову комісію при Держраді СРСР, про проект Закону СРСР про прикордонні війська СРСР, про організацію міжреспубліканського комітету по народній освіті, про вдосконалення системи природоохоронних органів на союзному рівні, про матеріальне забезпечення особового складу органів внутрішніх справ.

Голос України

Засновник — Верховна Рада України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий коректорською 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:

парламентський — 441-84-52, 441-85-64,

листів — 441-82-05, 441-29-61,

економіки — 441-88-07,

аграрний — 441-86-18,

міжнародний — 446-91-20,

охорони здоров'я — 441-88-06,

соціальних питань — 441-88-05,

екології — 441-88-59,

культури — 441-86-44,

спорту — 441-88-08,

інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,

історії України — 441-88-62,

військових питань — 441-88-52,

реклами — 441-89-44,

бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 156.200

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

ДО КОНСТРУКТИВУ — З ТРЬОХ ПОЗИЦІЙ

Коли сьогодні говорять, що не можна допустити того, щоб неконтрольований розвал колишнього Союзу РСР поховав під уламками незалежні держави-немовлята, то в цих словах не так уже й багато ораторської алегорії. Бо всі республіки, в тому числі й Україна, опинилися сам на сам не тільки з незалежністю, а й з безліччю проблем. На Україні одне з таких питань — доля кримсько-татарського народу, який повертається із багаторічного заслання на історичну батьківщину, в Крим. А там — нова держава, нова влада і, головне, нові люди, які теж вважають цей край своїм...

Як зробити так, щоб у суверенній КрАРСР знайшлося місце й для кримських татар, корінного народу, який насильно було вислано звідти? Як узгодити міжнаціональні, політичні, майнові, територіальні проблеми так, щоб не загострювалася загальна ситуація, щоб знову не пролилася кров? Ось цим питанням і була присвячена годинна зустріч Голови Верховної Ради України Л. Кравчука з представниками кримсько-татарського народу на чолі з головою меджлісу М. Джамілєвим та його заступником Р. Чубаровим.

А ситуація в Криму справді непроста. Там уже відновлено державу, автономію за територіальним принципом. Навіть якщо туди повернуться всі кримські татари з усіх місць примусового розселення, вони становитимуть лише третю за чисельністю після росіян та українців національну групу півострова. А вимагають вони створення національно - територіального державного утворення, яке визнавало б їхнє право корінного народу на власну державу, якої у кримських татар більше ніде в світі немає, як нема й можливості її десь, окрім Криму, створити. У Криму ж більшість населення шляхом референдуму виступила за відновлення саме такої держави, яка є сьогодні, і татари цілком справедливо вимагають створення такого демократичного політичного механізму, який би дозволив їм реалізувати свої права, а не стати жертвою теж цілком демократично визначеної волі більшості нетатарського населення. Як бачимо, демократія в кримській ситуації «викинула» один зі своїх «коників»-парадоксів, коли вона за повного дотримання правил гри обертається для однієї із сторін своєю прямою протилежністю, і тому справді потрібний механізм консенсусу, взаємних поступок для справедливого узгодження інтересів. І найголовніше те, що в ситуації цій немає винних або неправих. Кримські татари не винні в тому, що їх насильно позбавили домівки, шляхом репресій зменшили чисельність, розпорошили й етнічно «розмили» по Союзу, але й сьогоднішнє населення Криму не винне в тому, що воно різними шляхами опинилося на півострові, жило, працювало там.

Л. Кравчук відразу на початку зустрічі сказав, що він готовий вислухати, сприйняти й обговорити увесь комплекс проблем кримсько-татарського народу. Визначив і принцип розв'язання проблем: вузол треба розв'язувати поетапно, виважено, обгрунтовано й на підставі демократії і законності. Першим етапом має бути, на думку Л. Кравчука, різнобічне забезпечення умов повернення кримських татар на півострів. Для цього Голова Верховної Ради готовий рекомендувати Кабінетові Міністрів України включити статтю витрат на ці цілі до державного бюджету. Але й меджліс, найвищий представницький орган кримсько-татарського народу, обраний у червні цього року на курултаї (з'їзді), має створювати відповідні економічні структури й сприяти спільній справі. Нічого проти не має Л. Кравчук і проти створення політичного механізму гарантування прав кримських татар в існуючому державно-політичному механізмі КрАРСР, (можливо, двопалатного парламенту КрАРСР, з палатою національностей), проти прийняття українського закону про репресовані і депортовані народи, який гарантував би їм створення власної держави. «Але,— заявив він,— усе має відбуватися так, щоб не ущемлювалися права сьогоднішнього населення Криму. Нове беззаконня не може бути основою для відновлення історичної справедливості. Усі питання мають розв'язуватися за участю трьох сторін: України, КрАРСР і представників кримсько-татарського народу».

Сторони домовилися на тій зустрічі про те, що Президія Верховної Ради України обов'язково вивчить проблеми й виступить з відповідними законодавчими ініціативами, що буде створено спеціальну комісію з депутатів України, КрАРСР і представників меджлісу, що буде створено фінансово-економічний механізм повернення кримських татар додому. Л. Кравчук сказав, що він готовий узгодити ці питання з керівництвом інших республік, де сьогодні живе репресований народ. «Так склалося,— сказав Голова,— що після Союзу всі питання кримських татар вирішуватиме незалежна Україна».

Якогось розколу чи непорозуміння інтересів на зустрічі не сталося, панувала точка зору здорового глузду й усвідомлення реалій життя і ситуації. Представників кримських татар задовольнила готовність українського керівництва вирішувати на перших порах хоча б економічні питання. Вони готуватимуться до «круглого столу», на який запросять представників усіх зацікавлених сторін: парламентів України, КрАРСР і представників кримсько-татарської громадськості. А отже, можна говорити, що найважчий перший крок до конструктивності зроблено, хоча й найважчі проблеми — попереду.

Володимир СКАЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

БАРВИ ЗЕМНОЇ ЛЮБОВІ

Відвідування концертів, виставок, в принципі, приватна справа. І можна було б не акцентувати на цьому увагу, коли б ця подія не стосувалася Марії Овксентіївни Примаченко — народної художниці України, митця, у творах якої відбито душу народу, його поезію, складний пласт вірувань і звичаїв. Картини Марії Примаченко вражають чистотою барв, викінченістю ліній, якимось особливим дитинним зачаруванням світом. Химерні звірі, фантастичні рослини — все це прорвалося на полотна з глибини віків, несе в собі невимовний чар поезії і глибокої народної філософії.

У до неможливості заповнений день Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук все ж викроїв хвилину, щоб прибути на виставку сім'ї Примаченків. Адже справді, як він відзначив, у маленькому українському селі живе ціла унікальна українська культура. Картини Петра, Федора, Івана Примаченків, Надії Примаченко (Саханчук) продовжують традицію зачинательки могутньої художньої гілки в національній культурі.

— Я знаю, багато читав про таланти сім'ї Примаченків, — сказав Леонід Макарович на закінчення своїх відвідин, — а тут трапилася нагода побачити ці картини. І вони сприймаються зовсім по-іншому. Сини Марії Примаченко, внук, невістка — всі малюють, і хоч кожен має свій почерк, але тема єдина — добра тема життя України, її історичних коренів. В них присутній темперамент саме нашого поля, нашого життя, нашої історії. Найбільше вражає гама кольорів, які показують і красу, і неймовірну духовність сільського краю. Я сам народився в селі і в пам'ятку отой ранковий літній час, коли все зразу якось раптово оживає. Рослини, тварини, люди — всі разом встають, всі починають працювати. Все в чіткому ритмі, не дуже швидкому, але продуманому, ніхто не метушиться, кожен робить свою справу.

За роки тоталітаризму життя перекосило, деформувало дуже важливе в людях. І це не випадково — прикрощі, взаємні непорозуміння, жорстокість, з якими щоденно стикаєшся. Сьогодні потрібен час, щоб вийти з того складного психологічного стану, і я вважаю, що саме така палітра, такі образи допомагають людям сягнути за буденність, перебороти знервованість нашої дійсності.

Сім'я Примаченків подарувала Верховній Раді України картину Федора Примаченка «У кузні працюю, з вугля квітку намалюю» з побажанням народним депутатам викувати, вигартувати нову демократичну Українську державу.

Наталя ДЗЮБЕНКО.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

З урахуванням того, що майже кожне друге приміщення, в яких розміщені суди республіки, не відповідає вимогам судочинства і принижує авторитет судової влади, та з метою надання допомоги органам суду:

1. Раді Міністрів Кримської АРСР, місцевим органам виконавчої влади при визначенні порядку використання майна КПУ вирішити питання про пріоритетну передачу будинків обласних, районних і міських комітетів Компартії України тим судам, які займають приміщення, непридатні для відправлення правосуддя.

2. Кабінету Міністрів України вирішити питання про виділення в 1991—1992 роках додаткових асигнувань Мінюсту України на переобладнання переданих судам будинків та на їх утримання.

3. Про хід виконання цього розпорядження Міністерству юстиції України проінформувати Президію Верховної Ради України у березні 1992 року.

Голова Верховної Ради України
Л. КРАВЧУК.

10 вересня 1991 року

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ — НОВА СТОРІНКА НАШОЇ ІСТОРІЇ

Голова Верховної Ради України Л. Кравчук прийняв голову комісії в закордонних справах і питаннях збройних сил сенату Французької Республіки Ж. Леканюе.

У вітальній промові Л. Кравчук відзначив як головний той факт, що Україна відкрила нову сторінку своєї історії, яка зветься незалежністю, і висловив сподівання, що ця сторінка в житті нашого народу буде щасливою. Оскільки, продовжив він, Радянського Союзу вже не існує, то на його місці утворилися вільні держави, які сьогодні зацікавлені в тому, щоб використовувати простір, що охоплюватиме не тільки колишні республіки, а й інші держави Європи, і серед них Францію. Наша перспектива, сказав далі Л. Кравчук, наполягає саме у вході в європейські структури. І нам приємно сьогодні відзначити зацікавленість у цьому й ініціативу з боку Франції щодо долі й інтересів України, яка тільки-но проголосила свою незалежність. Ми, звичайно, матимемо багато складностей з колишніми структурами та їх функціонерами, які ще утримують свої позиції, всупереч корінним інтересам нашого народу. Звичайно, тут не йдеться про тих рядових комуністів, які правильно зрозуміли нинішню ситуацію.

На запитання пана Леканюе щодо політичної структури незалежної України, її фінансового і оборонного становища та питання з кордонами Л. Кравчук відповів, що, на його думку, ми маємо брати участь в існуючих міжреспубліканських структурах з метою створення нових формувань, яким належатиме майбутнє і в основі яких лежатиме незалеж-

(Закінчення на 6-й стор.).

Виступ Голови Верховної Ради України Л. КРАВЧУКА на форумі інтелігенції України 14 вересня 1991 року

Шановні друзі!

Я вважаю за високу честь виступити перед вами на цьому форумі. Розцінюю цю можливість як ще одне свідчення успішного розвитку надзвичайно важливого для всього нашого суспільства процесу — процесу встановлення взаємодовіри і взаємопідтримки, тісної співпраці інтелігенції і влади.

Одразу зазначу у зв'язку з цим, що поділяю думку про інтелігенцію як про одну з сил, поряд з народом і владою, найголовніших сил, на котрих тримається наше суспільство.

Роблю наголос саме на цьому, бо нам доведеться ще докласти зусиль і зусиль, аби назавжди стерти нав'язане народові сприйняття інтелігенції як соціального прошарку між головними класами суспільства, а її представників,— як соціальних утриманців, що мають завжди пам'ятати, чий хліб їдять.

Відтак інтелігенція постійно пригнічувалася, піддавалася гонінням, аж до фізичного знищення. Бо саме ця філософія плюс страх перед словом штовхали владу на знущання над інтелігенцією. А водночас проголошувалися промови про батьківське піклування про нашу славну радянську інтелігенцію, яка є найпередовішою в світі. Правда, з словом «найпередовішою» можна погодитись. А от з тим, що про інтелігенцію було батьківське піклування, погодитись не можна аж ніяк.

Але це була тоталітарна система, й іншого мислення, інших дій не можна було й чекати.

А останні події підвели ще до одного принципового висновку: народ України може реалізовувати на краще життя тільки за умови співдружності всіх сил, які є на Україні, в їх боротьбі за справжню незалежність. Ось це слово **«незалежність»** — то код нашого мислення і наших дій. Це й повинно визначати тривалу перспективу нашого державного та суспільного розвитку.

Вихідним, на нашу думку, тут має бути творення нової державної політики — політики економічної, політики соціальної, політики духовної.

Треба виключити можливість стати на шлях, як це комусь ще досі хочеться, аби загальмувати ті процеси, що вже йдуть, аби зробити все для того, щоб не допустити радикальних змін у нашому житті. Я хочу наголосити, що суть політики, від якої ми маємо виходити, полягає, на нашу думку, в фундаментальній зміні всієї системи, а не в пристосуванні її. Саме в фундаментальній зміні! Бо тільки в цьому є ключ до нашої подальшої роботи і до вироблення нашої, української, державної політики.

Тому що до проголошення незалежності наша робота — і в парламенті теж — по суті зводилася до того, щоб пристосувати систему адміністративну до ринкових механізмів. Але це нікому ще не вдавалося. Ми маємо утворити ринок, маємо утворити нову економічну систему, і тільки після цього запрацюють ринкові механізми на основі об'єктивних економічних законів.

Слід зауважити, що останнім часом особливо яскраво проявив себе суспільний закон, який можна було б, користуючись сучасною політичною лексикою, назвати законом суверенізації. Суть його максимально концентровано і чітко викладена першим Президентом України Михайлом Грушевським: «Повна самостійність і незалежність є послідовним, логічним завершенням запитів національного розвитку і самовизначення всякої народності, яка займає певну територію і має достатні задатки і енергію розвитку». Саме це має наш народ, має наша земля, має сьогодні Україна.

Хочу підкреслити, що прагнення до самостійності в своїй глибинній основі не є наслідком чиєїсь суб'єктивної волі. Не екстремісти й ультра-радикали врешті-решт спонукають народи просуватися до самостійності, а об'єктивна логіка суспільного життя, логіка, викликана такими ж об'єктивними потребами.

Мабуть, сьогодні ні в кого немає сумніву, що саморозвитком для України є її утвердження як суверенної, незалежної держави. А це, в свою чергу, диктує нагальну необхідність вироблення відповідної політичної, економічної, соціальної, культурної стратегії такого розвитку.

З вашого дозволу, я хотів би зупинитися лише на деяких моментах нашого розуміння цієї стратегії. І почну з економіки.

Насамперед треба сказати, що процес подолання наслідків більш як сімдесятирічного деформованого розвитку буде тривалим, затратним і надзвичайно складним у всіх сферах, а в економіці — особливо.

Здається, ми всі вже зійшлися на тому, що хочемо побудувати таке суспільство, таку економіку, які б розкріпачили людину, зробили її господарем, відродили стимули до високоефективної праці, бажання жити і творити на своїй землі. Що тут головне?

Держава повинна дати людині власність у всіх її формах — колективній, особистій, приватній. Кожна людина має на першому етапі одержати свою частку власності у майні, що роздержавлюється. Нині виробляються такі механізми, які мають забезпечити саме такий підхід.

Ясна річ, не все тут проходитиме гладко. Зокрема, нас серйозно непокоїть те, що у процесі приватизації саме інтелігенція може зазнати великих економічних втрат. Адже у людини інтелектуальної праці і мало заощаджених коштів, і працює вона в такій сфері, де практично нічого приватизувати. Та й навички підприємницької діяльності у неї часто зовсім відсутні. Треба тут порадитися, як бути. Якщо ми ще раз, як уже було в нашій історії не раз, економічно ударимо по інтелігенції, по культурі, то, крім усього іншого, тим самим забереморе майбутнє у нашої молодої держави.

Важливим напрямом сучасної економічної політики є всебічний розвиток підприємницької діяльності, підтримка підприємців. Причому для нас таким підприємцем може бути і колектив державного підприємства, і кооператор, і орендатор, і приватний власник, і бізнесмен з-за кордону. Для всіх їх ми хочемо створити рівні правові умови, відповідну економічну, ринкову інфраструктуру, дати їм належний соціальний захист, а в необхідних випадках — і економічні пільги.

А для того, щоб економічна обстановка стала саме такою, ми повинні утворити всі необхідні управлінські структури й інститути, впровадити національну грошову одиницю, організувати ефективну митну службу, виробити власну фінансово-кредитну, фіскальну та інвестиційну політику.

Ще одна актуальна проблема для всіх нас — залучення в економіку України іноземних капіталів, технологій, спеціалістів. Тут ми хочемо створити режим найбільшого сприяння зарубіжним інвесторам, що й закріплено у прийнятому Верховною Радою України 10 вересня цього року Законі про захист іноземних інвестицій.

Нині йде напружена робота над тим, щоб почати структурні зміни в економіці України. Є тут у нас труднощі. Нам потрібно докласти багато зусиль, щоб розійтися по-доброму, але без втрат для України, з тими центральними економічними структурами, які зараз тримають у своїх руках велике багатство і неохоче йдуть на те, щоб по-справедливому поділитися ним з народами, які внесли в те багатство свою частку. Ми повинні тут зайняти належну позицію і відстоювати своє право, свою працю.

Окреме питання, яке я вже зачіпав, є питання надання пріоритетів і пільг саме сферам з людьми інтелектуальної праці. Це стосується й оплати праці, й її організації, й податкової політики, й системи працевлаштування, і особливо соціального статусу інтелектуалів. І тут плануємося найближчим часом зробити чимало.

Загалом тема створення нашої національної економіки є невичерпною темою. Особисто для мене — це найважливіша сьогодні проблема. Тому що від того, чи розбудуємо ми свою національну, демократичну економіку, економіку, відкриту для світу, залежатиме, чи будемо мати ту основу, на якій розбудовуватимуться всі політичні форми, всі політичні структури демократичної, правової, незалежної України.

Ця справа для нас є складною. Не вистачає і кадрів, не вистачає і досвіду. Тому що ніколи, повірте, ми не були господарями своєї землі, своєї долі, про що говорив у своєму виступі Олесь Терентійович Гончар. Ми господарювали на відсотках (п'ять, шість, сім), а решту тільки виконували.

Тож нині, коли нам потрібно будувати свою політику, свою економіку, свою культуру, ми маємо серйозно подбати про кадри. І тут я підтримую тих, хто пропонує утворити «Академію відродження ринкової економіки, державності України та міжнародного співробітництва». Вважаю, що це буде доброю справою.

В цілому нам необхідно в якомога коротші строки створити ефективну програму реорганізації, включаючи демонополізацію та часткову приватизацію всієї системи освіти. Це має бути цілісний організм з взаємодоповнюваних органів тривалого і короткотермінового навчання, державних і приватних, вітчизняних і зарубіжних навчальних закладів, здатних забезпечити підготовку спеціалістів світового класу.

Незалежна наша держава має підтримувати науковців, освітян, діячів культури в їх благородній діяльності. Тому я вважаю, що ми повинні мати високу фіксовану частку національного доходу, яка б йшла на розвиток освіти, науки і культури.

Звичайно, все, що ми робимо в економіці, все, що ми робимо в політичній сфері, має кінець-кінцем повернутися до людини. Ми повинні зробити так, щоб людина справді стала в центрі всієї демократичної нової системи, яку ми починаємо розбудовувати на Україні. Не на словах, а на ділі. Вільна економіка, вільна людина, демократична правова держава — ось головні засади тієї роботи.

Побудова демократичної України передбачає, на нашу думку, і роздержавлення людської свідомості, вивільнення її від патерналістської психології. Народ не зможе включитися в процес самоврядування, якщо дивитиметься на державу «знизу вверх», якщо уявлятиме її «як доброго патера, доброго батька». Тому нам потрібно створити ефективно діючі інститути безпосередньої демократії: референдуми, нову виборчу систему, місцеве самоврядування тощо.

Нам, шановні друзі, належить надзвичайно багато попрацювати над тим, щоб 1 грудня референдум підтвердив рішення парламенту України, який проголосив Акт про її незалежність.

Я недавно повернувся з Миколаївської і Херсонської областей. Скажу вам щиро, їхав туди з певною тривогою. Тому що різна була інформація, мовляв, не зрозуміли в тих регіонах люди того, що вчинив парламент, проголосивши Акт про незалежність. Але зустрічаючись там з тисячами людей, я не почув ні на Миколаївщині, ні на Херсонщині жодного слова про те, що парламент поступив невірно, проти волі народу.

Якщо й буде опір, то ми знаємо, звідки він йтиме. Він буде йти від тих структур, від тих осіб, які втратили в цій післягекачепівській ситуації свої наявні і ймовірні владні функції. Звичайно, якась частина людей чинитиме такий опір. Але це настільки мало, що ним можна, як кажуть математики, знехтувати.

Однак ейфорії тут не може бути. Ми повинні всі, і я звертаюсь передусім до інтелігенції, використати отой третій шанс, про який ми говорили, святкуючи річницю Декларації про державний суверенітет України, і, мабуть, не сподіваючись тоді, що той шанс з'явиться так швидко. А він ось уже є. Та його треба наповнити силою, народною силою наповнити. І тоді ми перед усім світом будемо великою цивілізованою країною, яка утворила свою державність на основі волевиявлення народу, всіх, хто живе на Україні,— українців, росіян, євреїв, болгар, татар кримських, людей інших національностей,— всіх разом. І тільки так.

Ми живемо не в замкнутому просторі, ми живемо в світі. Україна — член Організації Об'єднаних Націй, і ми маємо наповнити свою місію в ООН реальним змістом і посісти те місце, яке належить Україні у світовому і загальноєвропейському процесі.

Багато нам слід зробити. І одне з найголовніших завдань — захистити свій народ у складний час. На шляху до нового життя будуть складнощі — адже необхідно розкувати народ, психологічно підготувати його до нового життя, демонтувати ту страшну систему, яка калічила економіку, калічила людей, їх психологію, їх духовність. Від усіх тих перетворень не повинні постраждати люди, і в першу чергу діти, інваліди, ветерани, пенсіонери, жінки. Всі вони мають бути надійно захищені.

У нас багата земля, талановитий народ. У нас могутній, без перебільшення скажу, потенціал. І це відмічаємо не тільки ми, це відмічають люди, які приїздять до нас,— і бізнесмени, і політики. Вони бачать, якими є перспективи і якими є можливості України. І вони хочуть прийти сьогодні до нас, хочуть прийти з добрими намірами. А ми маємо відповісти їм тим же і створити для них відповідні умови.

На закінчення я хотів би звернутися до всіх діячів культури ось з чим. Страшного лиха нашій культурі завдали і утиски царського уряду, і репресії часів сталінщини, і задушлива атмосфера застою. Нині для культури, для інтелігенції час, я б сказав, час Доміургів, коли вона має творити нашу високу духовність.

Разом з тим, час надзвичайно складний і інколи шкода дивитися, як подекуди інтелігенція розділяється на частини. Не можна, аби повторилося те, що вже було в нас у двадцяті роки, коли Всеукраїнська академія наук шельмувала Михайла Грушевського і таким чином допомогла зробити свою чорну справу тим, хто хотів це зробити.

Дуже хочеться, щоб інтелігенція об'єдналася, об'єдналася у великій роботі на благо України. Щоб вона після цього форуму, через області, через райони, через села пішла до народу. І допомогла словом всім, чим може. Сказала народові: «Народе мій, це єдиний шлях сьогодні — вибороти свою незалежність і жити великою цивілізованою незалежною державою, об'єднаною з іншими народами на добрі і злагоді».

Ось таку велику місію нашої інтелігенції я бачу сьогодні. І хочу побажати вам у цій великій роботі успіхів, творчих злетів на славу нашої вільної, незалежної України, у яку ми всі твердо віримо.

Телеграфним рядком з Москви

НІЧОГО СОБІ МАНЕВРИ

Президент Росії Борис Єльцин заявив, що переміщення всієї ядерної зброї на територію республіки триватиме близько десяти років. Урядові Росії ці маневри обійдуться у 25 мільярдів карбованців.

БЛАЖЕН, ХТО ВІРУЄ

Міністр економіки РРСФР Є. Сабуров висловив надію, що карбованець може стати конвертованим уже в 1992 році.

ЗАВАЖАТИ ВІДМОВИЛИСЬ

Рішення про саморозпуск прийняла колегія Міністерства закордонних справ СРСР, щоб не заважати новому міністру закордонних справ Борису Панкіну формувати новий склад колегії.

МІНУС 200 ТИСЯЧ

Саме стільки робочих місць втратить Москва, якщо приватний бізнес переберється звідси кудись у Нью-Васюки. Про це заявили московські бізнесмени після оголошення столиці РРСФР зоною, не придатною для підприємництва.

САМЕ ТАКІ

У відповідь мер Москви Гавриїл Попов сказав, що підприємці, які оголосили Москву «зоною, не придатною для підприємництва», належать до тих, хто почувався зовсім упевнено за Павлова, за хунти, за ММК КПРС. «Очевидно, всі ділові люди дуже багато грошей витратили на попередніх керівників,— додав мер,— а саме на Павлова та інших товаришів, а тепер їм стало шкода пущених на вітер коштів».

«УБ'Ю ЗА ПАВЛОВА!»

Під гаслом «Геть мафію, яка боїться генерала Комісарова» на Радянській площі Москви відбулася зустріч депутатів міськради з виборцями.

Оратори звинувачували Г. Попова у відродженні тоталітаризму, висловлювали розчарування в тому, що на посту у мерії він розставляє колишніх апаратників, проводить приватизацію в інтересах вузького кола людей.

В той же час біля пам'ятника Юрію Долгорукому зібралася група підтримки мера. Ніяких ексцесів та провокацій не було. Лише один, певно, напідпитку, волав: «Уб'ю за Павлова!»

Андрій БОЄЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ВІДБЕРЕМО Й ПОДІЛИМО

Думка економіста

Уряд України шукає валюту для закупок зерна за рубежем. І, не довго думаючи, вирішує взяти її у підприємств. Як «узяти» — буде видно...

Але сьогодні ми вкотре переконуємося в тому, що уряд України, як, до речі, й уряд Союзу до нього, знає тільки один засіб виходу із кризи — забрати і перерозподілити.

Ймовірно, що операція по «взяттю» у підприємств валюти матиме форму якої-небудь безстрокової безпроцентної позики чи викупу на карбованці за комерційним курсом. І оскільки ця позика буде примусовою, то можна говорити про те, що планується найзвичайнісінька конфіскація. Коли ж брати до уваги той факт, що ринок без недоторканності права власності неможливий, то в даному разі замість ринкових відносин ми матимемо банальний грабунок.

Проте існує безліч способів, за допомогою яких уряд міг би одержати валюту, не залазячи при цьому ні до чиєї кишені. Взяти хоча б металобрухт, яким завалено всю Україну і який можна було б продати за ту ж валюту.

Однак уряд республіки пішов іншим шляхом, не задумуючись над тим, що він призведе до втрати і так не дуже міцного авторитету. Тож прогнози можуть бути дуже невтішні. По-перше, різко знизяться темпи нагромаджень валюти і збільшиться прагнення швидше витратити ту, яка вже є. По-друге, зменшуватиметься експорт, що в свою чергу призведе до відтоку валюти з республіки. І, по-третє, збільшуватиметься частка валютної виручки, яку підприємства намагатимуться покласти до іноземних банків. Таку політику важко назвати дальновидною.

Нарешті, якщо ми хочемо йти до ринку, то пора вже звикнутися з тим, що держава — не владар, якому підвладне все, а лише одна з юридичних осіб, які діють на ринку в рамках чинного законодавства.

Костянтин ПАЛИВОДА.
Київ.

Реалії

ТЕРПІННЯ МАЄ МЕЖУ

В останні дні цьогорічної весни всій Донеччині стало відомо: оголосили голодовку ветерани-«афганці» Харцизька. Висунуті ними вимоги набули широкої гласності, достеменно були відомі «батькам» міста і депутатам.

Який же результат акції доведених до відчаю людей? Із 13 пунктів вимог на сьогодні виконано лише три. Але то не вирішує проблему. На сесії міськради голова С. Третяков доклав чимало зусиль, щоб загальмувати виконання справедливих вимог «афганців».

Початок осені ознаменувався в Харцизьку поновленням голодовки «афганців», до них приєдналися «чорнобильці» та інваліди, яким нічого втрачати. У розгорнутих наметах усі вже не вміщувалися — підтримати харцизьких хлопців приїхали їх бойові побратими, товариші із Союзу ветеранів Афганістану з Донецька, Краматорська, Маріуполя, Тореза, інших міст області.

Шість вересневих голодних днів і ночей хлопці-«афганці» провели на площі перед Харцизькою міською Радою, вимагаючи вирішення своїх життєвих питань, відставки голови міськради, розпуску депутатського корпусу. І то була не чергова акція, то був крик душі.

Я побував у Харцизьку. Центральна площа — порожня. Голодовку припинено. Але не тому, що справедливі вимоги вирішено. Два головних фактори стали приводом для припинення акції протесту. По-перше, здоров'я — під загрозою (п'ять днів голодовки); по-друге, інформація про голодовку дійшла до Верховної Ради України. Сьогодні в місті працює державна комісія. Та її робота посувається надто повільно. А терпіння людей, як свідчать події, має межу.

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Донецька область.

Таке життя

«КУПІТЬ У МЕНЕ ХЛІБ»?!

Щойно завершилося позачергове засідання Хмельницького облвиконкому, на якому розглядалося питання продажу хліба державі. За останній час не пригадую такої гострої, принципової розмови. Окремі хвилини були схожі на баталії у Верховній Раді. Домінувало дві основні позиції: як економічно наповнити проголошену незалежність України і що зробити, аби не допустити спаду поголів'я тварин у громадському секторі.

Укотре прослуховую диктофонний запис розмов і ловлю себе на думці, що подібну методику викручування рук господарникам вже бачив. І коли погортав архіви, знайшов нотатки із засідання бюро обкому партії у кінці літа 1986 року. Тодішнє партійне керівництво заявило однозначно: або буде план, або партквиток — на стіл! Потрібні були фанфарні реляції у Москву.

Диктаторським способом було досягнуто неймовірно високого показника — 800 тисяч тонн проданого хліба. Ця злощасна цифра стала орієнтиром у визначенні держзамовлення і на нинішній рік. Та чи може область вийти на такий рубіж?

А тому після цього засідання й виникло закономірне запитання до голови облагропромради Віктора Малого: чи не піде знову під ніж худоба, як це було у 80-х роках?

— Нинішнього року припинився спад поголів'я, і ми докладемо всіх зусиль, аби його зберегти у цю нелегку зиму. Нестачу фуражу компенсуємо додатковою заготівлею інших кормів. Скажімо, збільшимо на 500—600 тисяч тонн силосної маси, на 100 тисяч сінажу... Зробимо все, щоб дане слово виконати у найкоротший строк. Бо й справді, політична незалежність України наповниться реальним змістом тільки при міцній економічній базі.

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Хмельницька область.

Знову під ніж?

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Згодиться

ЗОЛОТО НА ЖИТОМИРЩИНІ

Як відомо, в різних регіонах України відкрито поклади золота.

Як цей благородний метал, знайдений на Житомирщині, зможе прислужитися незалежній Україні?

— Повідомлення у пресі про золото в нашій області — не новина: ми знали про це й раніше,— сказав завідуючий відділом розвитку зовнішньоекономічних зв'язків облвиконкому О. Миколаєнко. — На Житомирщині воно перебуває не в розсипних родовищах, що, зрозуміло, значно полегшило б його промисловий видобуток, а в кристалічних, так званих корінних гірських породах. Сподіваємося, що матимемо технологію, необхідну для добування золота саме в наших умовах. Деякі мінеральні породи, приміром лабрадорит із золотим вмістом, дуже цінний сам по собі. Отже, добувати золото на Житомирщині можна хіба що одночасно чи, як мовиться, попутно з видобуванням інших цінних копалин. Що стосується спільних підприємств по видобутку благородних металів, то їх відкриття і діяльність забороняються державою.

Володимир ЛИЗА.

Коротко

«СПАС-ГОПАК»

ОДЕСА. Українське Чорноморське козацтво розпочало набір у групи з вивчення старожитнього національного рукопашшя Запорізько-чорноморського козацтва під назвою «Спас-гопак». Запис провадиться за адресою: вул. Пастера, 15, ТУМ «Південна громада».

БЕЗ СІРНИКІВ — ГОРИМО

СУМСЬКА ОБЛАСТЬ. Незважаючи на дефіцит сірників, у області з початку року трапилося близько тисячі пожеж, котрі завдали збитків більш як на 420 тис. карбованців.

Інформагенція «Республіка».

ЖІНОЧИЙ МОНАСТИР

Неподалік древнього Володимира - Волинського розташований Зимненський монастир — пам'ятка архітектури XV століття. Після реставраційних робіт тут відкрито жіночий Святогорський Успенський монастир. Його настоятелькою стала монахиня Стефана.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Луцьк.

...ЕРЕМО ...ДІЛИМО

...економіста

...факт, що ринок без ...ті права влас... ...ливий, то в да... ...замість ринкових ...ми ...матимемо ба... ...абунок.

...снує безліч спосо... ...помогою яких уряд ...жати валюту, не ...при цьому ні до ... Взяти хоча б ме... ...звалено всю ...який можна було ...за ту ж валюту.

...уряд республіки пі... ...шляхом, не заду... ...ад тим, що він ...втрати і так не ...цього авторитету. ...можуть бути ... По-перше, різ...ко знизяться темпи нагромаджень валюти і збільшиться прагнення швидше витратити ту, яка вже є. По-друге, зменшуватиметься експорт, що в свою чергу призведе до відтоку валюти з республіки. І, по-третє, збільшуватиметься частка валютної виручки, яку підприємства намагатимуться покласти до іноземних банків. Таку політику важко назвати дальновидною.

Нарешті, якщо ми хочемо йти до ринку, то пора вже звикнутися з тим, що держава — не владар, якому підвладне все, а лише одна з юридичних осіб, які діють на ринку в рамках чинного законодавства.

Костянтин ПАЛИВОДА.
Київ.

Реалії

...МАЄ МЕЖУ

...«чорнобильці» та ...нічого втрачати. ...наметах усі вже ...підтримати ...хлопців приїхали ...побратими, товари... ...ветеранів Афгані... ...Краматорсь... ...Тореза, інших ...

...вересневих голодних ... хлопці-«афганці» ...площі перед Хар... ...Радою, ви... ...рішення своїх жит... ...відставки голови ...розпуску депутат... ...І то була не ...то був крик ду...

Я побував у Харцизьку. Центральна площа — порожня. Голодовку припинено. Але не тому, що справедливі вимоги вирішено. Два головних фактори стали приводом для припинення акції протесту. По-перше, здоров'я — під загрозою (п'ять днів голодовки); по-друге, інформація про голодовку дійшла до Верховної Ради України. Сьогодні в місті працює державна комісія. Та її робота посувається надто повільно. А терпіння людей, як свідчать події, має межу.

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Донецька область.

...аке життя

...МЕНЕ ХЛІБ»?!

...розмов і ловлю себе на думці, що подібну методику викручування рук господарникам вже бачив. І коли погортав архіви, знайшов нотатки із засідання бюро обкому партії у кінці літа 1986 року. Тодішнє партійне керівництво заявило однозначно: або буде план, або партквиток — на стіл! Потрібні були фанфарні реляції у Москву.

Диктаторським способом було досягнуто неймовірно високого показника — 800 тисяч тонн проданого хліба. Ця злощасна цифра стала орієнтиром у визначенні держзамовлення і на нинішній рік. Та чи може область вийти на такий рубіж?

А тому після цього засідання й виникло закономірне запитання до голови облагропромради Віктора Малого: чи не піде знову під ніж худоба, як це було у 80-х роках?

— Нинішнього року припинився спад поголів'я, і ми докладемо всіх зусиль, аби його зберегти у цю нелегку зиму. Нестачу фуражу компенсуємо додатковою заготівлею інших кормів. Скажімо, збільшимо на 500—600 тисяч тонн силосної маси, на 100 тисяч сінажу... Зробимо все, щоб дане слово виконати у найкоротший строк. Бо й справді, політична незалежність України наповниться реальним змістом тільки при міцній економічній базі.

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Хмельницька область.

Знову під ніж?

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Згодиться

ЗОЛОТО НА ЖИТОМИРЩИНІ

Як відомо, в різних регіонах України відкрито поклади золота.

Як цей благородний метал, знайдений на Житомирщині, зможе прислужитися незалежній Україні?

— Повідомлення у пресі про золото в нашій області — не новина: ми знали про це й раніше,— сказав завідуючий відділом розвитку зовнішньоекономічних зв'язків облвиконкому О. Миколаєнко. — На Житомирщині зосипних родовищах, що, зрозуміло, значно полегшило б його промисловий видобуток, а в кристалічних, так званих корінних гірських породах. Сподіваємося, що матимемо технологію, необхідну для добування золота саме в наших умовах. Деякі мінеральні породи, приміром лабрадорит із золотим вмістом, дуже цінний сам по собі. Отже, добувати золото на Житомирщині можна хіба що одночасно чи, як мовиться, попутно з видобуванням інших цінних копалин. Що стосується спільних підприємств по видобутку благородних металів, то їх відкриття і діяльність забороняються державою.

Володимир ЛИЗА.

Коротко

«СПАС-ГОПАК»

ОДЕСА. Українське Чорноморське козацтво розпочало набір у групи з вивчення старожитнього національного рукопашшя Запорізько-чорноморського козацтва під назвою «Спас-гопак». Запис провадиться за адресою: вул. Пастера, 15, ТУМ «Південна громада».

БЕЗ СІРНИКІВ — ГОРИМО

СУМСЬКА ОБЛАСТЬ. Незважаючи на дефіцит сірників, у області з початку року трапилося близько тисячі пожеж, котрі завдали збитків більш як на 420 тис. карбованців.

Інформагенція «Республіка».

ЖІНОЧИЙ МОНАСТИР

Неподалік древнього Володимира - Волинського розташований Зимненський монастир — пам'ятка архітектури XV століття. Після реставраційних робіт тут відкрито жіночий Святогорський Успенський монастир. Його настоятелькою стала монахиня Стефана.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Луцьк.

ПІД СИНЬО-ЖОВТИМ ПРАПОРОМ

Розпочав роботу міжнародний семінар комітету чорної металургії Європейської економічної комісії ООН. Його мета — з'ясувати металургійні вимоги виробників і споживачів до зварюваності сталевої продукції. Беручи до уваги те, що Україна є досить потужною металургійною державою і її потенціал як у галузі чорної металургії, так і в галузі зварювання ще далеко і далеко не вичерпаний, семінар має стати вельми корисною справою в плані розвитку зв'язків незалежної України зі світом.

...водиться ін на запрош... Інсти... електрозварювання імені Є. Патона при АН України від імені уряду України та під керівництвом Європейської економічної комісії ООН.

Варто зазначити, що подібні семінари є щорічними і проводяться під прапорами тих держав, на території яких проходять. Мабуть, слід нагадати, що цей семінар проходить уже під синьо-жовтим прапором. Приїзд учасників узгоджується з урядами країн, від яких вони відряджені. З огляду на це в роботі беруть участь урядові особи країни-господаря. У нас в ранзі такої особи виступає заступник міністра закордонних справ Валентин Ліпатов.

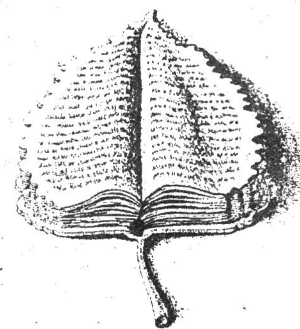
Семінар продовжує роботу і завершиться 20 вересня.

Сергій ЛАВРЕНЮК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Звітуємо...

ПЕРШИЙ СТАТУТ КНИГОЛЮБІВ

У Києві відбулася перша конференція Добровільного товариства любителів книги України, яке існує вже 17 років і об'єднує більше 4 мільйонів чоловік. Досьогодні це товариство вважалося республіканським підрозділом все...ного, і конференція мала називатись республіканською, та за пропозицією делегата з Тернопільщини це слово було зняте — адже Україна стала нарешті вільною державою. Але залишився ще у «крові» стиль звітів на подібних нарадах: голова мандатної комісії, наприклад, ретельно доповів, скільки жінок і чоловіків сидить у залі (у відсотках та цифровому викладенні), скільки серед них представників української, російської, ...та інших ...національностей, ...словом, ...анкетними даними за винятком хіба що членства у партіях... Я, щиро кажучи, не зовсім зрозуміла, навіщо делегатам конференції, яка тривала лише один день, треба було видавати спочатку тимчасові посвідчення, а потім (під час першої перерви) ще й мандати?

Утім, головне — це прийняття статуту товариства, обговорення якого йшло настільки жваво, що моя колега з іншого видання, яка було задрімала, навіть прокинулась. І недаремно, бо делегат з Чернігівщини несподівано порівняв статут товариства із статутом колишньої КПРС, а відповідальний секретар Могилів-Подільського осередку поцікавилась, чим займаються численні центри пропаганди книги і за який кошт вони існують.

Загалом же проект статуту, підготовлений спеціально створеною групою заздалегідь, зазнав істотних змін на краще і був таки прийнятий. Сподіваюсь, цей факт якимось чином позначиться на кількості і, найголовніше, якості друкованої продукції, яка надходить до книжкових крамниць.

Для втілення цієї мрії в життя делегати конференції прийняли звернення до Верховної Ради України з проханням розглянути питання про застосування пільгового оподаткування Товариства книголюбів України та його підприємств, як це вже зроблено у Росії та Казахстані. Це, на думку делегатів, дало б змогу організаціям і підприємствам Товариства спрямовувати більше коштів на культурно-освітні та благодійницькі заходи, на які протягом останніх років товариством витрачено більше двох мільйонів карбованців.

Катерина ВОРОНЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Малюнок Влади ПАЛАНКОВА.

Щось новеньке!

АЛКОГОЛЬ — БЛАГОДІЙНИК

Для чернігівських спекулянтів горілчаними виробами настали важкі часи — в обласному центрі відкрився фірмовий магазин виробничого об'єднання спиртової та лікеро-горілчаної промисловості, що працює щодня без вихідних до 23 години. Конкурувати з ним важко. Адже там — розмаїття алкогольних напоїв: від «Чернігівської», «Лимонної» до «Української з перцем», «Золотого кільця», «Диско», «Старокиївської» і т. п. І хоч усе це продається за комерційними цінами удвічі дорожче, ніж у звичайних магазинах, однак з благодійною метою. Націнка піде на фінансування учнівського харчування у школах міста та на підвищення заробітної плати працівників об'єднання.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Братаймося

АЛМАЗ МІЦНИЙ, ЙОГО НЕ ВКУСИШ

Три роки тому в полтавському ВО «Продмаш» почала працювати пусконалагоджувальна дільниця, яку очолив В. Черниш. За цей час її спеціалісти з робочими візитами побували мало не у всіх куточках Союзу.

Один з найвіддаленіших маршрутів — Якутська-Саха РСР. Саме тут і живуть шукачі алмазів. Але й за «свої» алмази вони не мають що їсти. Проблема, як кажуть, номер один. На Полтавщині ж, як відомо, алмазів нема, та є хліб і сало, є добрі, роботящі люди. Вони узялися допомогти радгоспу «Новий», підсобному господарству ВО «Якуталмаз». Бригада на чолі з інженером А. Матюхою налагодила в господарстві технологічну лінію у птахозабійному цеху. Ну, що ж! У цьому зв'язку не гріх згадати старе добре прислів'я: «Дружба й за алмаз міцніша». Вона спрацьовує без союзного договору.

Володимир СЕМЕНО.
Полтава.

Репліка

ДВІЄЧНИКИ, ЗА ПАРТИ!

Здивуванню моєму не було меж, коли 12 вересня у другій половині дня слухав порожню балаканину на сесії Верховної Ради. Не міг собі втямити: невже депутати втратили глузд, з'ясовуючи на всю Україну, хто де був і чому пропустив уроки чи то пак засідання?

Скільки радощів, сподівання викликало 24 серпня. Думалося, ось нарешті Верховна Рада, окрилена Актом проголошення незалежності України, забувши всі образи і міжпартійні чвари, візьметься за розбудову суверенної держави! Далебі!

Андрій ПЕРЕВОЗЧЕНКО, робітник.
Черкаси.

Бізнес

ЕКСПОРТУЮТЬ ОТРУТУ

Херсонська акціонерна компанія «Запорізька Січ» знайшла спосіб, як пробитися на західний ринок. Вона реалізує бджолину отруту.

Почала з того, що для збирачів цієї біологічно активної речовини, з якої фармакологічна промисловість виготовляє десятки видів ліків, встановила призи: за 250 грамів отрути — автомобіль «Жигули», за півкілограма — «Волга». Двісті чоловік виявили бажання зайнятися незвичайною для них справою.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

П...

Фут...

У «26... серед ...лося ч... сперш... відомо... — 1:... «Спар... (голи: Динам... Салень... тей — ... так» (... (Моск... «Мета... (17), ... — у г... Аджо... «Чорн... тив» ... — «Д... (Беже... Велич... мір» ... «Пахта...

Спарта... ЦСКА Торпед... Динам... Динам... Чорном... Динам... Дніпро... Шахта... Арара... Памір... Метал... Метал... Пахта... Спарт... Локом...

Мос... мабут... сного... ду я... Інакш... громн... ка»? ... таків... найви... навіть... ким н... намів...

Цей...

Спо... піоно... на ту... США ... горій...

Ф... го ... під... му ... наб... гур... ... вер... гу. ... В... слу... ми...

П...

17-... хідні... пере... часн... рито... тер ... 3—5... Темп... вден... 8—1... дусі... ному... си.

По... сьог... коро... тер ... 5 ме... мпер... си.

Д СИНЬО-ЖОВТИМ ПРАПОРОМ

в роботу міжнарод- ар комітету чорної Європейської ої комісії ООН. — з'ясувати мета- имоги виробників і в до зварюваності продукції. Беручи е, що Україна є до- жною металургій- авою і її потенціал зі чорної металур- в галузі зварюван- еко і далеко не ви- семінар має стати рисною справою в витку зв'язків неза- країни зі світом. ть ін на запро- сті електро- я імені Є. Патона України від імені раїни та під керів- Європейської еконо- місії ООН.

Варто зазначити, що подібні семінари є щорічними і проводяться під прапорами тих держав, на території яких проходять. Мабуть, слід нагадати, що цей семінар проходить уже під синьо-жовтим прапором. Приїзд учасників узгоджується з урядами країн, від яких вони відряджені. З огляду на це в роботі беруть участь урядові особи країни-господаря. У нас в ранзі такої особи виступає заступник міністра закордонних справ Валентин Ліпатов.

Семінар продовжує роботу і завершиться 20 вересня.

Сергій ЛАВРЕНЮК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Звітуємо...

РШИЙ СТАТУТ НИГОЛЮБІВ

і відбулася перша ія Добровільного любителів книги ке існує вже 17 ро- нує більше 4 міль- вік. Досьогодні це вважалося рес- кі підрозділом то к і конферен- називатись респуб- та за пропозиці- та з Тернопільщи- во було зняте — їна стала нарешті ржавою. Але зали- у «крові» стиль одібних нарадах: датної комісії, на- ретельно доповів. нок і чоловіків си- і (у відсотках та викладенні). еред них представ- аїнської, російсь- них рнальнос- , у анкетни- за винятком хіба а у партіях... Я, чи, не зовсім зро- що делегатам кон- нка тривала лише треба було вида- тку тимчасові по- а потім (під час ерви) ще й манда-

ловне — це прий- ту товариства, об- якого йшло на- аво, що моя коле- видання, яка бу- а, навіть проки- едаремно, бо деле- нігівщини несподі- няв статут товари- тутом колишньої дповідальний сек- илів-Подільського оцікавилась, чим численні центри книги і за який снують. же проект статуту, підготовлений спеціально створеною групою заздалегідь, зазнав істотних змін на краще і був таки прийнятий. Сподіваюсь, цей факт якимось чином позначиться на кількості і, найголовніше, якості друкованої продукції, яка надходить до книжкових крамниць.

Для втілення цієї мрії в життя делегати конференції прийняли звернення до Верховної Ради України з проханням розглянути питання про застосування пільгового оподаткування Товариства книголюбів України та його підприємств, як це вже зроблено у Росії та Казахстані. Це, на думку делегатів, дало б змогу організаціям і підприємствам Товариства спрямовувати більше коштів на культурно-освітні та благодійницькі заходи, на які протягом останніх років товариством витрачено більше двох мільйонів карбованців.

Катерина ВОРОНЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Малюнок Влада ПАЛАНКОВА.

Щось новеньке!

КОГОЛЬ — БЛАГОДІЙНИК

нігівських спеку- чанами виробами кі часи — в об- центрі відкрився магазин виробничо- ня спиртової та чаної промисло- рацює щодня без 23 години. Кон- ним важко. Ад- розмаїття алко- оїв: від «Чернігів- имонної» до «Українськоі з перцем», «Золотого кільця», «Диско», «Старокиївської» і т. п. І хоч усе це продається за комерційними цінами удвічі дорожче, ніж у звичайних магазинах, однак з благодійною метою. Націнка піде на фінансування учнівського харчування у школах міста та на підвищення заробітної плати працівників об'єднання.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Братаймося

АЛМАЗ МІЦНИЙ, ЙОГО НЕ ВКУСИШ

Три роки тому в полтавському ВО «Продмаш» почала працювати пусконалагоджувальна дільниця, яку очолив В. Черниш. За цей час її спеціалісти з робочими візитами побували мало не у всіх куточках Союзу.

Один з найвіддаленіших маршрутів — Якутська-Саха РСР. Саме тут і живуть шукачі алмазів. Але й за «свої» алмази вони не мають що їсти. Проблема, як кажуть, номер один. На Полтавщині ж, як відомо, алмазів нема, та є хліб і сало, є добрі, роботящі люди. Вони узялися допомогти радгоспу «Новий», підсобному господарству ВО «Якуталмаз». Бригада на чолі з інженером А. Матюхою налагодила в господарстві технологічну лінію у птахозабійному цеху. Ну, що ж! У цьому зв'язку не гріх згадати старе добре прислів'я: «Дружба й за алмаз міцніша». Вона спрацьовує без союзного договору.

Володимир СЕМЕНО.
Полтава.

Репліка

ДВІЄЧНИКИ, ЗА ПАРТИ!

Здивуванню моєму не було меж, коли 12 вересня у другій половині дня слухав порожню балаканину на сесії Верховної Ради. Не міг собі втямити: невже депутати втратили глузд, з'ясовуючи на всю Україну, хто де був і чому пропустив уроки чи то пак засідання?

Скільки радощів, сподівання викликало 24 серпня. Думалося, ось нарешті Верховна Рада, окрилена Актом проголошення незалежності України, забувши всі образи і міжпартійні чвари, візьметься за розбудову суверенної держави! Далебі!

Андрій ПЕРЕВОЗЧЕНКО, робітник.
Черкаси.

Бізнес

ЕКСПОРТУЮТЬ ОТРУТУ

Херсонська акціонерна компанія «Запорізька Січ» знайшла спосіб, як пробитися на західний ринок. Вона реалізує бджолину отруту.

Почала з того, що для збирачів цієї біологічно активної речовини, з якої фармакологічна промисловість виготовляє десятки видів ліків, встановила призи: за 250 грамів отрути — автомобіль «Жигули», за півкілограма — «Волга». Двісті чоловік виявили бажання зайнятися незвичайною для них справою.

Іван КАЛИНИЧЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Спорт

ПОВЕРНЕННЯ ДИСПЕТЧЕРА

Футбол

У 26-у турі чемпіонату СРСР серед клубів вищої ліги відбулося чимало цікавих подій. Але спершу про його статистичні відомості: «Торпедо» — ЦСКА — 1:2, «Динамо» (Київ) — «Спартак» (Владикавказ) — 2:1, (голи: у киян — Ковалець (57), Саленко (67, з пенальті); у гостей — Сулейманов (39), «Спартак» (Москва) — «Динамо» (Москва) — 7:1, «Шахтар» — «Металіст» — 2:3 (Щербаков (17), Леонов (79, з пенальті) — у гірників; Скаченко (47, 54), Аджоєв (76) — у харків'ян), «Чорноморець» — «Локомотив» — 1:0 (Сак, 58), «Дніпро» — «Динамо» (Мінськ) — 1:1 (Беженар (4) — у господарів; Величко (40) — у гостей), «Памір» — «Металург» — 3:0, «Пахтакор» — «Арарат» — 3:1.

	В	Н	П	М	О
Спратак М.	16	6	4	52—24	38
ЦСКА	14	9	3	48—27	37
Торпедо	11	9	6	33—18	31
Динамо К.	11	9	6	38—30	31
Динамо Мн.	9	10	7	27—24	28
Чорноморець	6	15	4	29—23	27
Динамо М.	10	6	10	33—36	26
Дніпро	8	10	7	23—22	26
Шахтар	6	13	7	29—32	25
Арарат	10	4	11	27—30	24
Памір	6	11	9	24—28	23
Металург	7	7	12	19—31	21
Металіст	6	9	11	25—37	21
Пахтакор	6	7	13	29—41	19
Спартак В.	5	8	13	28—40	18
Локомотив	5	7	13	16—37	17

Московським динамівцям, мабуть, саме час завести власного чаклуна. Адже на команду явно хтось навів порчу. Інакше, як пояснити її розгромну поразку від «Спартака»? Немає сумніву, що спартаківський колектив вийшов на найвищий рівень форми. Але навіть йому програвати з таким некоректним рахунком динамівці не мали права.

Цей виграш дозволив «Спартаку» знову стати одноосібним лідером.

Як відомо, 10 вересня в Києві відбулося надзвичайне засідання Федерації футболу України. Виконком цієї організації постановив, щоб на всіх стадіонах республіки, де проходять змагання з футболу, було піднято національний жовто-синій прапор. У Києві це зробили. А як було в Донецьку, Одесі та Дніпропетровську, де проходили матчі чемпіонату? Про це ми поцікавилися в Федерації футболу України. Але в понеділок зранку потрібних відомостей там не мали.

Тепер про київський матч. Перемога господарям навіть за їхньої досить помітної ігрової переваги далася важко. Тут слід віддати належне гостям, які виявилися командою досить кваліфікованою. До речі, в її складі виступає і, слід сказати досить помітно, колишній киянин, нападаючий Роман Пилипчук.

І все ж, гадаю, не тільки перемога принесла велику радість прихильникам динамівців. У другому таймі всі 45 хвилин грав Павло Яковенко. Це, якщо не помиляюся, друга його поява в основному складі після тієї великої біди, пов'язаної з травмою, яку стійко переніс цей мужній спортсмен. Усі, хто дивився в той момент на поле Республіканського стадіону, переконаний, впіймали себе на думці: у киян з'явився саме той, кого не вистачало тривалий період, — диспетчер. Просто милувався тим, з якою упевненістю Яковенко вів свою складну партію. Він дуже необхідний сьогодні своєму клубу, всім нам, хто любить футбол. І дай Боже йому здоров'я.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Спортивна гімнастика. Чемпіоном світу в багатоборстві на турнірі, що проходив у США, став луганчанин Григорій Мисютін.

Хокей. Кубок Канади. Перший фінальний матч. Канада — США — 4:1.

Пригода

ЖИВ НІВРОКУ ЯКОСЬ НЕНАРОКОМ

У центрі Дніпродзержинська надвечір на очах ошелешених городян відбулася незвичайна погоня. Спочатку в цивільному, а потім і наряд правоохоронців, які підоспіли на виклик, зловили та затримали... лейтенанта міліції.

З'ясувалося, що вже давно Анатолій Мицик, котрий ніде не працює, не має прописки в місті, жив тут нівроку, бо якось ніби й ненароком зодягнув міліцейську форму. Уніформа дуже сподобалася. Адже всюди, куди не потикався, його приймали за поборника порядку. Досить було взяти під козирок, як відчинялися двері крамниць, підсобок, кабінетів, приватних квартир. Часто-густо пригощали й чарчиною — довірливий у нас народ.

«Кар'єра» липового лейтенанта скінчилася через його «фатальну необачність», після того, як «дільничний інспектор» відвідав одну квартиру. Попрощавшись з гостем, господарі швидко кинулися, що з передпокою зникла джинсова куртка, тож і помчали слідом за візитером у міліцейській формі...

Микола НЕЧИПОРЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Дніпродзержинськ.

ПОГОДА

17—18 вересня у західній половині України передбачаються короткочасні дощі, на решті території без опадів. Вітер змінних напрямків, 3—5 метрів на секунду. Температура 17 вересня вдень 18—24, 18-го вночі 8—14, вдень 14—20 градусів, на півдні і південному сході 18—24 градуси.

По Київській області сьогодні вдень подекуди короткочасний дощ. Вітер південно-східний, до 5 метрів на секунду. Температура 18—23 градуси.

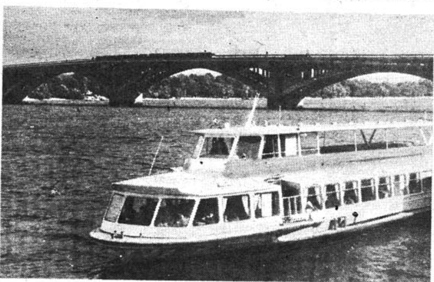

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Черговa по випуску номера Людмила БАРАНЕВИЧ. Тел. 446-61-13.

Собори наших душ

СКОРИСТАТИСЯ ТРЕТІМ ШАНСОМ

Отже, Всеукраїнський форум інтелігенції «Україна: державна незалежність і культура», що протягом двох днів вирував пристрастями в Республіканському будинку кіно, завершився. Завершився прийняттям Звернення до народів, які стали на шлях незалежності.

Розважливим і мудрим голосом Олеся Гончара — патріарха української сучасної літератури — звучав голос української інтелігенції на всю республіку:

— Идучи назустріч референдуму, маємо сказати людям усією силою думки, всією силою пристрасті, що гріх було б Україні втратити рідкісний шанс, що його дає нам історія.

До речі, майбутній референдум став об'єктом чи не найбільшої уваги всіх, хто виступав у переповненому залі Будинку кіно. Різні думки висловлювалися з цього приводу — нерідко й діаметрально протилежні. Зрештою, форум звернувся до Верховної Ради України з вимогою скасувати постанову щодо проведення референдуму. Бо, на думку більшості виступаючих, Акт, який прийняв 24 серпня ц. р. парламент нашої республіки, є фактом відновлення державної незалежності України. І не потребує підтвердження ні з юридичного, ні з політичного, ні з морального боку.

Після століть безконечних страждань і неймовірних втрат, ніби винагороджуючи наше довге терпіння і мучеництво, доля змилостивилась над Україною і, по суті, подарувала нам реальну перспективу для відбудови державної незалежності. Але не треба впадати в ейфорію, видавати бажане за дійсне. Бо страшними уламками розваленої вчорашньої комуністичної імперії ще всуціль спаскуджене і наше родюче хлібне поле, і наші потоптані, а то й скалічені душі. Маємо страшний спадок — і про це йшла мова майже в кожному виступі на форумі. Від напіврозваленої економіки, яка вже не може забезпечити народ найелементарнішою побутовою дрібницею, до найбільшої дитячої смертності в Європі. Від маси напівграмотних спеціалістів до рабської самосвідомості, яка, мабуть, не менше за чорнобильський стронцій убиває генетичний фонд українського народу.

Після несправджених надій Богдана Хмельницького, з якими він вивів український народ на переяславський майдан, після поразки в нерівному двобої УНР з більшовицькою імперією історія дає нам ще один шанс, мабуть, останній, повернути Україні державність.

І сьогодні схибити, не скористатися ним не маємо права, бо нащадки нам цього не простять. Без державної незалежності український народ не матиме майбутнього.

Отож, єднаймося, не даймо себе ошукати новими міфічними обіцянками, не гаймо часу у словесних баталіях. Приступаймо, як ті сівачі на весняному полі, до нелегкої праці.

Україна чекає нашої мислі, наших рук, наших дій.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ,
оглядач «Голосу України» з питань культури.

P. S. Роздуми нашого оглядача про Всеукраїнський форум інтелігенції читайте в одному з найближчих номерів «Голосу України».

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ — НОВА СТОРІНКА НАШОЇ ІСТОРІЇ

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

ність кожної держави. Відносно армії він зауважив, що Україна матиме свої збройні сили, структуру і характер яких визначатиме Верховна Рада, а щодо стратегічних сил, то вони мають бути під колективним контролем.

Необхідність захисту нашого ринку, продовжив Л. Кравчук, викликає потребу у власних грошових одиницях. Що ж до нашої орієнтації, то вона спрямовуватиметься як на Схід, так і на Захід, і ми вважаємо, що Захід має бути зацікавленим в Україні як у плацдармі для «експансії» демократії. З приводу ядерних потенціалів, розташованих на території України, Л. Кравчук висловив думку, що за умови їх існування в інших складових частинах колишнього Союзу, керівництво ними має проводитися в рамках колективної військово-стратегічної оборони, і, взагалі, згідно з Декларацією про державний суверенітет України, яка проголошує нашу територію без'ядерною зоною, той ядерний потенціал має бути знищеним.

Стосовно економічних перетворень на Україні Л. Кравчук сказав, що сам Акт проголошення нашої незалежності автоматично породжує нагальну потребу в корінній економічній реформі, яка, крім усього, передбачає правовий захист іноземних інвестицій з метою залучення валюти, чого можна досягти через створення великої кількості спільних підприємств і одержання зарубіжних кредитів для нашої промисловості.

Французький гість поцікавився продовольчою ситуацією на Україні. Л. Кравчук повідомив шановного гостя, що в нас сьогодні такої проблеми немає, є лише необхідність закупити фураж для сільського господарства.

На завершення розмови пан Ж. Леканює побажав народові України успіхів у виконанні досить складних і великих завдань та у плідному й багатосторонньому співробітництві між двома державами, якому, на його думку, Франція завжди сприятиме.

Артем ПРОХОРЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ
ДЕПУТАТАМ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Шановні народні депутати!

Звернутися до вас з цим листом нас змушує насамперед Указ Президії Верховної Ради України про перехід установ, підприємств та організацій союзного підпорядкування під юрисдикцію Верховної Ради України і та вакханалія, що коїться нині на Україні навколо підприємств колишнього Держкомінтуризму. Можливо, комусь із вас порушена проблема на фоні інших видається дріб'язковою, другорядною. Але зважте, що йдеться про одну із найприбутковіших галузей бізнесу, що, якщо не вжити невідкладних заходів, іноземний туризм на Україні як такий незабаром може взагалі припинити своє існування.

Ми були приємно здивовані і з полегшенням зітхнули, коли наш московський Держкомітет розпустив об'єднання в містах і головкоми в республіках: ми припинили витрачати кошти на утримання нікому не потрібних структур, підприємства одержали певну самостійність у своїх діях. Скориставшись моментом, деякі підприємства «Інтуристу» в республіці перейшли на оренду. Першим і з великими труднощами — колектив харківського мотелю «Дружба». За кілька років завдяки новим умовам праці зміцнилася технічна, економічна база мотелю, його колектив став навіть співзасновником комерційного банку. (До оренди на рахунках мотелю були лічені карбованці). Приклад харків'ян наслідували комбінат «Інтуристу» в Києві, готельний комплекс в Ялті, акціонерним став мотель у Полтаві. Нас жартома і всерйоз стали називати руйнівниками монополії.

Два роки тому в один і той же день до кабінетів усіх керівників підприємств «Інтуристу» на Україні зайшли суворі офіцери при пістолетах. Назвалися фельд'єгерами й вручили пакети з поміткою «урядові». З гордістю і почуттям власної значимості одержали ми послання за підписом колишнього заступника Голови Ради Міністрів УРСР В. Урчукіна, який запрошував нас на збори акціонерного товариства «Укрінтур». Ми й не здогадувалися тоді, що то вже початок продуманої методичної кампанії по реставрації колишнього головкому, але у ще більш роздутому вигляді та під іншою вивіскою. Керівники усіх підприємств «Інтуристу», що знаходяться на території України, зобов'язані виконувати всі його рішення беззаперечно.

Засновники «Укрінтуру» вклали в його створення немалі кошти. Воно й зрозуміло. Адже дивіденди були обіцяні не тільки в карбованцях, а й у валюті, причому немалі. Але нам здається, що економічною стороною справи ніхто не цікавиться — гроші-то не зароблені, бюджетні. А коли б поцікавилися, то неодмінно дізналися б, що вкладати кошти в готельний бізнес з нашим знанням цієї справи — просто утопія. Тим більше вкладати за кордоном. Та незважаючи на все це, «Укрінтур» для задоволення своїх амбіцій силовими методами прагне загнати під себе наші підприємства. Так, наприклад, директор готельного комплексу «Ялта» В. Осинський наказом В. Урчукіна позбавлений посади, хоч фактично йому й не підпорядкований.

Шановні депутати! До вас звертаються ті, хто першими на Україні став боротися за незалежність наших підприємств. Не варто говорити про ті труднощі, що ми перебороли. І ми не станемо розвалювати разом з командою Урчукіна хоч і не досконалу, але все ж таки працюючу систему інтуризму на Україні.

Україна — самостійна держава. І вона зобов'язана в галузі іноземного туризму мати свою політику, бути гідно представлена в світі. Ми все маємо для цього. На наш погляд, необхідно створити представницький орган при Кабінеті міністрів України щонайбільше з п'яти чоловік, обраних нами для цієї роботи. І це буде достатньо для того, щоб усі підприємства «Укрінтуру» працювали вільно і злагоджено.

В. ОСИНСЬКИЙ,
генеральний директор комплексу «Ялта»;
Л. КАРПОВ,
директор харківського мотелю «Дружба»;
В. КАПТО,
керуючий відділенням «Інтурист» у Києві.

Вибори Президента

ЗАРУЧАЮТЬСЯ ПІДТРИМКОЮ

Претендент на посаду Президента від Народного руху, голова Львівської обласної Ради, народний депутат України Вячеслав Чорновіл зустрічався з головами профспілкових комітетів енергетиків у Київському галузевому комітеті профспілки енергетиків. Представники профспілки схвально сприйняли програму радикальних економічних реформ, висунуту Чорноволом.

Рух-прес.

* * *

Недавно в місті Ірпені Київської області на меблевій фабриці відбулася зустріч з народним депутатом України, претендентом в кандидати в Президенти України Левком Лук'яненком.

Виступаючи перед працівниками фабрики, Лук'яненко розповів про політичну ситуацію на Україні після проголошення Акта про державну незалежність, про майбутні президентські вибори і референдум. Він відповів на запитання присутніх.

УРП-інформ.

МІНІ-ПРОГНОЗ

Соціологи малого підприємства «ЛОЦІС» (Луганськ) провели пілотажне експертне опитування депутатів місцевого демблоку. Найімовірнішим кандидатом на посаду першого українського Президента було названо Леоніда Кравчука. У першу п'ятірку також увійшли Вячеслав Чорновіл, Левко Лук'яненко, Ігор Юхновський та Володимир Яворівський.

На відміну від луганчан, серед донеччан популярною є особа Володимира Гриньова, якого воліли б бачити на посаді Президента.

Агентство «Схід».

Селянський щоденник

«СКАНДІЯ» «МОНА» ТА ІНШІ

— А кукурудза стоїть, мов дівчина підперезана, — потягло на лірику котрогось з агрономів після оглядин кукурудзяного лану.

Схоже, що прикрощі й гіркоту на збиранні ранніх зернових «підсолодить» саме вона, кукурудза. Як повідомив директор Черкаського регіонального центру агрофірми «Зоря» Сергій Терещук, гібридна кукурудза сортів «Скандія» і «Мона» дає по 50—60 центнерів з гектара, а товарна — по 80—90. Це один з кращих результатів у країні, підтвердив представник американської фірми «Піонер» пан Недількович, оглянувши всі кукурудзяні площі, де застосовувалася американська технологія.

Всього в області під сортами американської фірми зайнято 33 тисячі гектарів. Крім того, на дослідних ділянках випробовується 15 заокеанських перспективних гібридів. «Королева» повертається на лани.

* * *

ЯГІДНА ІКЕБАНА

Суниці, смородина, чорноплідна горобина, малина, обліпиха — ось який розкішний духмяний букет вирощують у дослідному господарстві «Чорнявське» Черкаського району. Жителі села Чорнявка, де розташоване господарство, теж розводять на своїх обійстях чималі ягідники. Цього літа від населення заготовлено понад 42 тонни суниць. Всього господарство відправило споживачам понад 80 тонн вітамінної продукції. Жаль лише, що в «Чорнявського» немає власного переробного цеху. Може, обізвуться спонсори?

Лідія ТИТАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Черкаська область.

БУДЕМО З ХЛІБОМ

Жнива 1991 року на Криворіжжі вже стали історією. У стислі строки впорались із косовицею та обмолотом зернових культур хлібороби та їхні помічники з міста. Валовий збір зерна становить 79 тисяч тонн. З цього сільські трудівники мають здати державі 32,7 тисячі тонн зерна. На сьогодні вони, незважаючи на провокаційні заклики: «Не продавати хліба», відправили у засіки держави 32,1 тисячі тонн. До виконання планового завдання залишилося здати 640 тонн проса і кукурудзи.

Разом з продажем зерна радгоспи Криворіжжя готують насіння під врожай наступного року.

Наталія МАКСИМОВА.
Могилів-Подільський,
Вінницька область.

НЕПРОСТИЙ ШЛЯХ ДО НАРОДУ

НОТАТКИ НА ПОЛЯХ НОВОГО ЗАКОНУ

2. ОСОБИСТА, ІНДИВІДУАЛЬНА, ПРИВАТНА...

Багато уваги приділено у законі власності громадян. Розділ III називається «Право індивідуальної власності». На відміну від Закону про економічну самостійність України, Закон про власність у цьому розділі не вживає додаткових означень: власність особиста і приватна трудова. Такий відступ від положень Закону про економічну самостійність був зроблений не випадково, оскільки терміни «індивідуальна», «особиста», «приватна» — це синоніми. Спроби довести різницю між ними виявилися безрезультатними. Адже не можна серйозно сприймати твердження про те, що приватна власність виникає внаслідок використання власних засобів виробництва. Отже, якщо фермер працює на тракторі орендованому, то його праця може привести вже до виникнення особистої власності. А до якого тоді виду власності приведе, наприклад, дарування американським фермером своєму українському колезі того ж таки трактора? Виходить, до особистої. А от доход, одержаний від експлуатації цього трактора, буде вже власністю приватною.

Як тут не згадати про високу відповідальність науковців і всіх тих, хто бере участь у законотворчій діяльності. Останнім часом мені, до речі, довелося рецензувати чимало законопроектів, які не відрізнялися ні новизною змісту, ні витонченістю форми викладу. У більшості випадків автори одержували винагороду за фактично неякісну працю.

Як не жахнутися від того, що фінансування роботи щодо опрацювання Земельного кодексу України, дуже сумнівного з точки зору новизни і наукового обгрунтування закладених у ньому положень, обійшлося Раді Міністрів України, як це мені стало відомо з достовірного джерела, у 150 тисяч карбованців.

Тому вважаю, що плата за законотворчу роботу може здійснюватися лише після схвалення її компетентною комісією. Це, безперечно, підвищить якість проектів, полегшить роботу Верховної Ради. Та повернімося до порушеної проблеми.

Отже, спроба довести існування якихось специфічних рис, притаманних нібито особистій чи приватній власності, виявилася, на мій погляд, марною. Оскільки такої різниці між ними об'єктивно не існує.

Довести тотожність названих вище понять можна і через їх походження. «Індивідуальна» бере свій початок від латинського individuum, що означає «окрема людина», особа. «Приватна» — також латинського походження і розуміється як «особиста, окрема».

Щодо додатку «трудова», то він, очевидно, породжений уявленням про те, що в так званому капіталістичному суспільстві приватна власність — результат експлуатації (термін походить від французького і означає «використання») інших, а не особистої праці. Але таке уявлення хибне. У кожному суспільстві все, за загальним правилом, започатковується саме працею. Примножена кількісно, праця переходить у нову якість. Тому рівною мірою ми могли би говорити про індивідуально-трудову чи особисто-трудову, оскільки, як записано в Законі про власність, праця є основною підставою виникнення і примноження власності.

Таким чином, «особиста», «індивідуальна», «приватна» власність мають одну і ту ж суть. Це власність конкретного індивідуалізованого громадянина, відокремленого від власності інших осіб. Панічний страх перед приватною власністю у нашому суспільстві був, звичайно, викликаний не самою назвою, що, як показано вище, сама по собі не містила вибухового заряду, а тим, що об'єктом такої власності були засоби виробництва, і крім того власникові дозволялось експлуатувати найману працю. При цьому відкидалася та обставина, що у нас держава стала воістину монопольним визискувачем фізичних і духовних сил трудящих, як і те, що в «експлуататорських» суспільствах рівень життя народу виявився у багато разів вищим.

Життя показало, що наявність у руках громадян-власників засобів виробництва — це не катастрофа для суспільства, а навпаки, те світло, що може вивести його з тунелю.

Закон розширює коло об'єктів права індивідуальної власності за рахунок, насамперед, засобів виробництва, дозволяє власникові при здійсненні свого права власності залучати працю інших громадян, тобто допускає те, що ще недавно вважалося немислимим.

Громадянин може мати у власності будь-яку річ особистого або виробничого призначення, щодо якої законодавчими актами республіки не встановлена заборона.

Відпало лімітування кількості та розміру житлових будинків, кількості продуктивної та робочої худоби. Немає підстави для заборони членові ЖБК мати житловий будинок на праві власності.

Практично на програші при існуючій розстановці політичних сил у нашому парламенті була приречена ідея власності громадян на земельні ділянки. Незважаючи на таку сумну перспективу, вона набула юридичної плоті та крові і у формі проекту Закону про землю, складеного автором цих рядків під покровительством народного депутата О. Сугоняко, як альтернативного до проекту Земельного кодексу УРСР і була винесена на розгляд Верховної Ради України.

Однак, як відомо, напередодні, слідом за позицією ЦК КПРС, Верховна Рада України висловилася проти запровадження «приватної» власності на землю, що і визначило не тільки долю цієї ідеї, а й усього законопроекту.

Спекуляції навколо пропозиції про передачу земельних ділянок у власність громадян у плані: «а чи запитали ви народ?», «виборці наказували не допустити до розбазарювання землі», «народ не простить» тощо мали явне ідеологічне забарвлення.

Але, на мою думку, не слід драматизувати ситуацію. У перехідний період передбачене у Законі про власність право громадян на безстрокове успадковане володіння земельними ділянками зможе тимчасово задовольнити суспільні інтереси.

Визнання можливості громадянина (а це, безумовно, рано чи пізно станеться) мати у власності земельну ділянку не означатиме, що вона насильно даватиметься одним і насильно відбиратиметься у інших.

...І СПІЛЬНА

По-новому здійснено у законі регулювання відносин спільної власності.

Залишивши без змін існуюче положення про спільну сумісну власність подружжя на нажите ним за час шлюбу майно, закон вводить поняття сімейної власності. Такою спільною сімейною власністю є майно, придбане в результаті спільної праці членів сім'ї.

Новизна такого правового регулювання полягає передусім у тому, що ніщо, окрім праці, не може привести до виникнення правовідносин такої спільної власності. Тому сам факт народження дитини у сім'ї члена колгоспу чи особи, яка веде селянське господарство, не стане підставою для визнання за цією дитиною права на частку майна, у придбанні якого вона не могла брати участі.

Разом з відмовою від архаїчного поняття «колгоспний двір» відпала специфіка правового регулювання відносин власності у сім'ї колгоспника порівняно з сім'ями інших осіб. Однак оскільки закон зворотньої сили не має, новий правовий режим поширюватиметься лише на майно, придбане після введення його в дію, тому суперечки про поділ майна колгоспного двору ще довго розглядатимуться народними судами.

Беручи до уваги сформульоване в пункті 3 статті 4 закону загальне положення про те, що «всім власникам забезпечуються рівні умови здійснення своїх прав», нечинною нині слід уважати статтю 563 Цивільного кодексу «Спадкування у колгоспному дворі». Тому в разі смерті когось з членів колишнього колгоспного двору, що сталася після 15 квітня цього року, його частка у спільному майні двору буде успадковуватися на загальних підставах.

Під ознаку сімейної власності підпадає майно, придбане особами, що проживають спільно без реєстрації шлюбу, а також іншими особами, що проживають спільно і ведуть спільне господарство, незалежно від родинних зв'язків між ними. Таким чином, до поняття сім'ї закон підійшов не з формальних ознак наявності шлюбу чи кровного споріднення. І це, безумовно, правильно, адже закон може визначити, хто з членів сім'ї має ті чи інші права, як це зроблено в пенсійному, трудовому законодавстві, але не може дати вичерпного переліку членів сім'ї.

Встановлюючи правило, за яким власність членів сім'ї є спільною сумісною, закон одночасно надає їм право за письмовою домовленістю визначити інший правовий режим придбаного майна, а саме режим спільної часткової власності. Отже, розширюється сфера диспозитивного (тобто на розсуд особи) правового регулювання відносин власності, що є одним з проявів демократизму цього закону.

(Далі буде).

Зорислава РОМОВСЬКА,
доктор економічних наук.
Львів.

(Продовження. Початок у № 178 за 13 вересня).

Дисплей економічних реформ

ПОРОШКУ ЗНОВУ НЕ БУДЕ?

Протягом останніх місяців кожний день генерального директора слов'янського виробничого об'єднання «Хімволокно» Є. Кречі починається й закінчується дзвінками у Київ: як там справи з коксом? Столиця повідомляє: ніяк не можемо зв'язатися з дніпропетровським об'єднанням «Південькокс».

Доки відбуваються спроби переговорів, не працюють два цехи — брак жовтого фосфору. На черзі зупинення потужностей з вироблення синтетичних миючих засобів. Але це ще півбіди. Доля слов'янського «Хімпрому» невдовзі чекає підприємства Лисичанська, Ужгорода, Первомайська — адже завод у казахському Чимкенті спинився через неодержання належної кількості коксу з України. Він майже весь йде на потреби власної металургії — такі наслідки шахтарського страйку.

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Донецька область.

ПОДІЛИТИ ПОРІВНУ

У парламенті України питання приватизації та роздержавлення обговорюється досить часто. Одні депутати пропонують передати підприємства безкоштовно, інші — за плату.

На мій погляд, спочатку потрібно створити однакові стартові умови для кожного громадянина держави, а потім уже кожен самостійно має вирішити, як розпорядитися своєю часткою: внести її в акціонерне товариство, придбати житло чи продати. А це вже покаже, хто чого вартий.

Василь ХІЛЬЧЕНКО.
Компаніївка
Кіровоградської області.

ЧОМУ ТАКА РІЗНИЦЯ?

Працюю водієм автобуса у Львівському АТП-14631. Заробітна плата — 205 карбованців. На цю зарплату змушений купувати ще й деталі до автобуса. Якщо не придбаю, не виїду, залишусь, таким чином, без заробітку.

Поки що виручає те, що адміністрація підприємства розуміє наші проблеми і дозволяє працювати у дві зміни.

Нещодавно в одній з центральних газет прочитав, що заробітна плата у водіїв у різних регіонах країни різна. В Києві, наприклад, 400—500 карбованців на місяць, в Москві — 500—600, у Бресті — 450—500.

Про весь Союз говорити не хочеться, але дивно, чому так «помітно» різниться заробіток водіїв у межах однієї республіки — України?

Невже наша праця у Києві вдвічі важча від львівської?

Григорій КРАСИЦЬКИЙ.
Львів.

МОЖНА ОБІЙТИ ЗАКОН, АЛЕ ПОРУШИТИ — НІКОЛИ

У серпні минулого року президент Буш направив війська у Саудівську Аравію без жодних заперечень з боку демократів у конгресі. Застосування військової сили США і використання дипломатичних повноважень президента у міжнародних справах на противагу слабкості і навіть інколи повній безпорадності у внутрішньому житті країни — очевидно, саме на це розраховували засновники конституції у 1787 році. У той час були прийняті різні положення про владу, які не стільки сприяли створенню дійового уряду, скільки перешкоджали деспотичній чи тиранській владі.

У 1861 році президент Лінкольн узурпував владу і став «конституційним диктатором». Він тимчасово скасував закон про недоторканність особи і зігнав тисячі прибічників конфедеративних сил Півдня у прикордонні штати з тим, щоб залишити їх у складі союзу. Він сформував війська і заплатив їм з державної казни без спеціального засідання конгресу, тоді як згідно з конституцією право створювати армію належить конгресу, і всі урядові витрати мають здійснюватися за рахунок його асигнувань.

Лінкольн звільнив рабів, користуючись своїми повноваженнями, хоча в конгресі вважали, що це треба було зробити законодавчим шляхом. «Я відчув, що заходи, які в інших випадках суперечили б конституції, могли б стати законними, оскільки були необхідними для збереження нації»,— писав він у 1864 році.

Американці шанують Лінкольна тому, що, хоча він і перебільшив свої повноваження як президент, його діяльність не вийшла за рамки того, що створив би уряд у цілому, якби відбулося засідання конгресу. І справді, коли воно відбулося, конгрес заднім числом ратифікував його дії. А Лінкольн висунув свою кандидатуру на всезагальних виборах у1864 році з тим, щоб народ міг дати свою оцінку використання ним своєї надзвичайної влади. Його було з тріумфом переобрано.

З тих пір президенти вдавалися до використання своїх надзвичайних повноважень рядок у разі виникнення громадських заворушень. Однак конгрес має право приймати свою резолюцію і відміняти надзвичайний стан.

З початком нового століття президенти домоглися формальних і неформальних повноважень і стали «головою уряду», а також «головою держави». Вони проводять прес-конференції, звертаються

А як у них!

неодноразово і у великих масштабах. Приміром, у 50-х і 60-х роках президенти Ейзенхауер і Кеннеді направляли федеральні війська у південні штати для виконання постанов суду про расову десегрегацію у середніх школах, а президент Джонсон зобов'язав федеральні війська у Клівленді, Детройті і Вашингтоні (округ Колумбія) встановити порядок після громадських заворушень.

Президент Ніксон, використовуючи свою виняткову владу, дійшов краю. За його вказівкою співробітники Білого дому організували напад на штаб-квартиру опозиційної демократичної партії. Вийшовши у відставку, Ніксон намагався виправдатися, стверджуючи, що сам статус президента свідчить, що він не може чинити щось незаконне, оскільки «якщо президент щось виконує, це означає, що його дії не можуть бути незаконними».

У відповідь на зловживання Ніксоном владою конгрес у 1976 році затвердив закон про надзвичайний стан у країні, який регулював порядок використання відповідних повноважень. Згідно з положеннями закону президент може видати декларацію про надзвичайний стан у країні, що дає йому право керувати економікою і конфіскувати власність, реорганізовувати урядовий бюрократичний апарат, підтримувати по- ся безпосередньо до народу по радіо і телебаченню і намагаються вести за собою громадську думку. Щороку у зверненнях про положення країни (впроваджено Вудро Вільсоном у 1914 році) вони пропонують певну законодавчу програму і представляють конгресові на розгляд власний проект бюджету (з 1921 року). Тепер вони домінують над політичним партійним апаратом, оскільки стали основним фінансовим джерелом для своїх партій (з 70-х років XX століття). Вони мають більше офіційних повноважень щодо урядових установ, включаючи право звільняти державних службовців (визнано Верховним судом у 1926 році), перевіряти діяльність урядових органів в галузях управління, бюджету і правопорядку і припиняти її у разі необхідності (повноваження, поступово одержані у 30—80-х роках XX століття).

У внутрішній політиці найменшими є повноваження президента в питаннях бюджету. Теоретично планування бюджету — плід спільних зусиль президента і конгресу. Згідно з положенням закону 1974 року «Про виникнення бюджету в конгресі і контролю над імпаундментом» президент представляє бюджет на розгляд конгресу, який потім приймає резолюцію з бюджету, що встановлює всезагальну податкову політику і політику витрат. Потім спеціальні комісії визначають конкретні суми від кожного урядового органу. Врешті, всі дії мають бути приведені у відповідність з поправкою до законопроекту 1986 року «Гремм — Рудмен — Холлінгс», який передбачає щорічні скорочення розмірів бюджетного дефіциту до 1993 року, на час його повної ліквідації.

Конфлікти між президентом і конгресом привели весь цей процес до дезинтеграції. Президенти представляють занадто оптимістичні плани щодо прибутків і нереальні скорочення у своїх програмах. Вони наполягають на тому, щоб не збільшувати податки як джерело нових прибутків. Демократи в конгресі намагаються щонайменше скорочувати програми і закликають запроваджувати нові податки на осіб з великими прибутками. Упродовж кількох років наслідком подібних дій є затримка у прийнятті явно фіктивних бюджетів, а не намагання подолати фінансову кризу. У цьому разі президент Буш перебуває у невигідній позиції. Почнемо з того, що офіційне конституційне право розпоряджатися грошима і стягненням податків має скоріше конгрес, ніж президент. По-друге, від 55 до 24 відсотків американців (за даними опиту, проведеного «Нью-Йорк таймс») вірять у те, що з питань бюджету конгрес приймає правильніші рішення, ніж президент.

І, нарешті, єдина зброя, якою може скористатися президент щодо конгресу,— це загроза накласти вето на дії конгресу. Але рано чи пізно бюджет має бути затверджений з тим, щоб уряд міг почати роботу, тому загроза накласти вето є не дуже правдоподібною.

Річард М. ПАЙОС,
професор держави і права у Колумбійському університеті.

Інформ-шоу

ЩО ВКРАДЕШ — ТО ТВОЄ!

Ніби в бездонній бочці пропадали народні гроші у кишенях трьох чиновників — керівників органу самоврядування одного з районів гвінейської столиці. Вони протягом кількох років витрачали на власні потреби гроші, зібрані людьми на будівництво ринку. Злочинці таким чином привласнили 250 мільйонів гвінейських франків (майже три мільйони доларів). Під час судового процесу чиновники заявили, що витрачали народні гроші на міські свята та підкуп вищестоящих органів.

Незважаючи на виправдування злочинців, жителі району звернулися до властей з вимогою про повернення грошей, бо в противному разі вони вчинять самосуд. Про серйозність таких заяв свідчить пограбування натовпом будинку одного з підсудних.

З КИТАМИ КРАЩЕ — НА ВІДСТАНІ

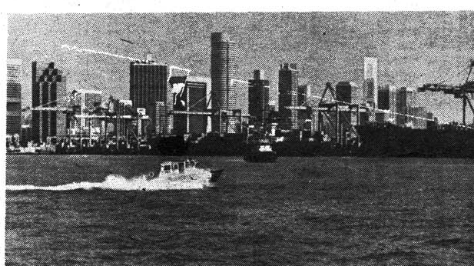
Поліція південноафриканського містечка Херманус арештувала французького туриста Мішеля Турре. Його було звинувачено в спробі наблизитися до китів ближче як на 300 метрів. Тоді, коли Турре спрямовував свій водний велосипед у середину китового стада, він і на думці не мав вдаватися у тонкощі південноафриканського законодавства. На відміну від поліцейських, кити нічим не показали свого невдоволення діями туриста.

Після серйозної розмови сміливого любителя живої природи було відпущено додому. Цікаво, що в той час, коли Мішель Турре розважався з китами, до місцевого комісаріату надійшло понад 200 дзвінків від розгніваних захисників морської фауни.

ДИВО НА ПОРОЖНЬОМУ МІСЦІ

У Південній Африці сталася чергова сенсація: вперше тут створюється музей людини з чорним кольором шкіри — засновника Африканського національного конгресу Сола Плаакі. На цей факт можна було б не зважати, якби місцеве населення не сприйняло цю звістку як оголошення національного свята. Все-таки дається взнаки тривале панування «білої» людини.

Погляд

БЛАКИТНА МРІЯ НАРКОБІЗНЕСУ

Морський порт у Сінгапурі є одним з найбільших і найсучасніших у світі. Завдяки цьому він користується хорошою репутацією серед моряків та бізнесменів. Що стосується останніх, то вони через сінгапурський порт активно здійснюють торгові операції та перевезення. Правда, є в цього транспортного закладу й зворотний бік: він — найпривабливіше місце для ділків наркобізнесу.

Фото ТАРС.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Заступник головного редактора
Олександр БІЛИК

Редколегія:

Сергій ПРАВДЕНКО — головний редактор
Анатолій ГОРЛОВ — перший заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ — член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
Леонід САМОЙЛЕНКО — заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО — заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
Віталій СУДДЯ — відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Відповідальний секретар — Віталій Суддя.
Черговий редактор — Людмила Коханець.
Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.
Випусковий — Леонід Клюско.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нєсена, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.
Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Будникова, Марія Солодюк.
Лінотипісти: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.
Тираж 156.200
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.
Зам. 03151801.